

OŠETŘOVATELSKÝ MANAGEMENT PŘI DISPENZARIZACI PACIENTŮ S HYPERTENZÍ V AMBULANCI PRAKTICKÉHO LÉKAŘE

Bc. Radka Synáčová^{1,2)}; PhDr. Petra Bejvančíková¹⁾

1) Západočeská univerzita Plzeň, Fakulta zdravotnických studií

2) Moje ambulance a.s., týmová praxe praktických lékařů

SOUHRN

Práce je zaměřena na problematiku prevence a léčby arteriální hypertenze v oblasti primární péče. Arteriální hypertenze představuje významný rizikový faktor pro vznik kardiovaskulárního onemocnění a s ohledem na vysokou prevalenci v dospělé populaci představuje velký zdravotní i ekonomický problém. V teoretické části diplomové práce je definována diagnóza arteriální hypertenze, jsou popsány rizikové faktory vzniku, možnosti prevence a léčby hypertenze a správná technika měření krevního tlaku. Pozornost je věnována roli sestry v péči o hypertoniky. V praktické části jsou zjišťovány motivační faktory k léčbě z pohledu pacienta a z pohledu sestry. Na základě výzkumného šetření byly zjištěny rozdíly v motivaci pacientů k dodržování léčby arteriální hypertenze z pohledu sestry a

z pohledu pacienta. Jako nejvíce problematická byla stanovena oblast dodržování zásad zdravého stravování, udržení přiměřené tělesné hmotnosti, dostatečné fyzické aktivity a vyhýbání se stresu.

KLÍČOVÁ SLOVA: Arteriální hypertenze - měření krevního tlaku - dispenzární péče - rizikové faktory - všeobecná sestra.

ÚVOD

Arteriální hypertenze je v současné době aktuální a velmi diskutované téma. V průmyslově vyspělých zemích se vyskytuje u 20-50 % dospělých osob. Je významným rizikovým faktorem vzniku kardiovaskulárních a cerebrovaskulárních onemocnění. V současném zdravotnictví představuje podstatný zdravotní i ekonomický problém. Majoritní podíl v péči o pacienty s diagnózou arteriální hypertenze by měli mít poskytovatelé primární péče, tj. praktičtí lékaři pro dospělé, ev. praktičtí lékaři pro děti a dorost. Je nutné aktivní vyhledávání pacientů s arteriální hypertenzí a následná péče o ně. Lékař a sestra by měli při poskytování dispenzární péče tvořit tým, postupovat jednotně, organizovaně a systematicky. Jen koordinovaná péče může oddálit či zcela zabránit vzniku komplikací nemoci a snížit tak náklady na poskytovanou péči. Významnou úlohu v dispenzární péči o pacienty s arteriální hypertenzí mají i všeobecné sestry. Vhodnými intervencemi mohou pacienta získat ke spolupráci a posílit jeho

aktivní účast na léčbě. Sestra je schopna provádět zdravotní výchovu stejně kvalitně jako lékař.

HLAVNÍ CÍL VÝZKUMU

Zjistit, jakým způsobem můžeme zlepšit adherenci pacientů s arteriální hypertenzí k léčebným doporučením. S ohledem na doporučené postupy a přání pacientů nastavit optimální dispenzární péči týkající se těchto pacientů

METODIKA VÝZKUMU

K získání požadovaných dat od pacientů i sester jsme zvolili kvantitativní metodu výzkumného šetření za použití strukturovaného dotazníku. První soubor tvořili pacienti registrováni ve vybraných pobočkách týmové praxe praktických lékařů Moje ambulance a.s. Podmínkou zařazení do souboru byla dispenzarizace pro diagnózu arteriální hypertenze v ambulanci praktického lékaře Moje ambulance a.s. a možnost elektronické komunikace. Druhý soubor tvořili všeobecné (praktické) sestry pracující v týmové praxi praktických lékařů Moje ambulance a.s.

INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Úloha praktického lékaře v léčbě arteriální hypertenze je nezastupitelná. 60 % dotázaných pacientů se léčí s diagnózou

arteriální hypertenze pouze u praktického lékaře. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že existují statisticky významné rozdíly v hodnocení důležitosti motivačních faktorů z hlediska pacientů a z hlediska sester. Pacienti a sestry se shodují na důležitosti režimových a léčebných opatření z hlediska léčby arteriální hypertenze. Pacienti si ve shodě s názorem sester nejvíce stěžují na problém s udržení tělesné hmotnosti, na nedostatečnou pohybovou aktivitu, na dodržování zdravého stravování a neumí se vyhýbat stresu. Nejmenší problém jim činí pravidelné užívání léků. Alarmující je zjištění, že nejsou sestrami v dostatečné míře dodržovány zásady správného měření TK. Dále je třeba intenzivněji doporučovat domácí měření TK, včetně nácviku správné techniky měření a pomoci při výběru měřicího přístroje. Nejvíce aktivitu sester, dle jejich tvrzení, tlumí nedostatek času.

ZÁVĚR

Výstupem diplomové práce bude vytvoření standardu poskytování dispenzární péče pacientům s arteriální hypertenzí v ambulanci praktického lékaře. Na základě Doporučených postupů pro všeobecné praktické lékaře, týkajících se péče o pacienty s arteriální hypertenzí, vytvoříme optimální strategii dispenzární péče s přihlédnutím na informace opatřené dotazníkovým šetřením v souvislosti s diplomovou prací. Věříme, že takto nastavený plán

ošetřovatelské péče bude kladně přijat sestrami i pacienty a pomůže zlepšit kvalitu poskytované péče. Potěšilo by nás, kdyby naše zkušenosti byly inspirací i pro některé další ambulance praktických lékařů. Závěrem je třeba zdůraznit, že samotná léčba, i přes veškerou aktivitu zdravotníků, nestačí. Pacienti si musí uvědomit, že je třeba zamítnout své špatné návyky. Velký vliv na cílové hodnoty TK a celkový zdravotní stav pacientů má způsob jejich života. Pacienty je třeba vést ke spoluúčasti na léčbě a k odpovědnosti za svůj zdravotní stav.

POUŽITÉ ZDROJE

BÝMA, Svatopluk, HRADEC, Jaromír. *Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné lékaře. Prevence kardiovaskulárního onemocnění. Novelizace 2018.* Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP, 2018. 13 s. ISBN 978-80-86998-95-4.

ROSOLOVÁ, Hana et al. *Preventivní kardiologie v kostce.* Praha: Axonite CZ, 2013. 248 s. Asclepius. ISBN 978-80-904899-5-0.

SEIFERT, Bohumil et al. *Všeobecné praktické lékařství. 2., dopl. a přeprac. vyd.* Praha: Galén, 2013. 673 s. ISBN 978-80-7262-934-3.

SOVOVÁ, Eliška et al. *Kardiologie pro obor ošetřovatelství. 2. rozš. a dopl. vyd.* Praha: Grada, 2014. 255 s. Sestra. ISBN 978-80-247-4823-8.

STERGIOU, George, S. et al. *Home blood pressure monitoring in the 21st century*. [online], 2018, [cit.01.03.2019]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jch.13284>

KONTAKT

Bc. Radka Synáčová

e-mail: rsynacova@seznam.cz

mobil: 737 483 151